SVET EVROPSKE UNIJE

Bruselj, 24. junij 2014
(OR. en)

11205/14

POLGEN 103
POLMAR 18
PESC 669
CSDP/PSDC 389
AGRI 458
TRANS 336
JAI 553
ENV 641
PECHE 326
POLMIL 60

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Strategija Evropske unije za pomorsko varnost

V prilogi vam pošiljamo strategijo Evropske unije za pomorsko varnost, kot jo je na seji 24. junija 2014 sprejel Svet za splošne zadeve.

STRATEGIJA EVROPSKE UNIJE ZA POMORSKO VARNOST

I. OZADJE

Morje je pomembno.

Je pomemben vir rasti in blaginje za Evropsko unijo in njene državljane. EU je odvisna od odprtega, zaščitenega in varnega morja in oceanov, da lahko uresničuje gospodarski razvoj, prosto trgovino, promet, varno preskrbo z energijo, turizem in dobro stanje morskega okolja.

Največji del zunanje in notranje trgovine v EU poteka po morju. V svetovnem merilu je EU tretji največji uvoznik in peti največji proizvajalec na področju ribištva in akvakulture. Več kot 70 % zunanjih mej Unije je morskih mej, skozi njena pristanišča pa gre vsako leto stotine milijonov potnikov. Varna preskrba z energijo v Evropi je predvsem odvisna od pomorskega prometa in infrastrukture. Pomembno povečanje flot držav članic EU in ustrezne infrastrukture pristanišč (npr. infrastrukture v zvezi z utekočinjenim zemeljskim plinom) prispeva k dobro delujočemu energetskemu trgu in zanesljivi preskrbi ter tako k dobrobiti evropskih državljanov in celotnega evropskega gospodarstva.

EU in njene države članice imajo torej strateške interese na področju pomorstva na svetovni ravni, da opredelijo in obravnavajo izzive v zvezi z varnostjo na morju in pri upravljanju morskih mej. Evropski državljani pričakujejo uspešne in stroškovno učinkovite odzive na izzive glede zaščite področja pomorstva, vključno z mejami, pristanišči in obrati na morju, da bi tako zavarovali pomorsko trgovino, obvladali morebitne grožnje, ki jih pomenijo nezakonite in nedovoljene dejavnosti na morju, ter kar najbolje izkoristili možnosti, ki jih morje ponuja za rast in delovna mesta, obenem pa zaščitili morsko okolje.

Strategija Evropske unije za pomorsko varnost zajema notranje in zunanje vidike pomorske varnosti Unije. Predstavlja celosten okvir, ki prispeva k stabilnemu in varnemu področju pomorstva na svetovni ravni v skladu z evropsko varnostno strategijo, pri čemer se zagotovi skladnost s politikami EU, zlasti z integrirano pomorsko politiko in strategijo notranje varnosti.

Strategija je bila sprejeta s celostnim in usklajenim procesom, katerega glavni mejniki so sklepi Sveta z dne 26. aprila 2010, sklepi Sveta o povezovanju pomorskega nadzora z dne 23. maja 2011, izjava iz Limassola z dne 7. oktobra 2012, sklepi Evropskega sveta iz decembra 2013 in skupno sporočilo Evropske komisije in visoke predstavnice z dne 6. marca 2014.

II. NAMEN IN PODROČJE UPORABE

Potreben je enoten cilj in napor vseh udeležencev, da se doseže skladnost med politikami posameznih sektorjev, politikami EU in nacionalnimi politikami ter omogoči enotno in učinkovito delovanje vseh zadevnih organov. EU in njene države članice lahko z okrepljenim sodelovanjem med različnimi sektorji, organi Unije in nacionalnimi organi dosežejo več, delujejo hitreje in prihranijo vire ter tako izboljšajo odziv EU na nevarnosti in tveganja na področju pomorstva.

Na podlagi temeljnih vrednot EU – človekovih pravic, svobode in demokracije – si s to strategijo prizadevamo zaščititi interese pomorske varnosti EU in njenih držav članic pred raznovrstnimi tveganji in grožnjami na področju pomorstva na svetovni ravni. To se doseže na medsektorski ravni ter na celosten, usklajen in stroškovno učinkovit način, in sicer skladno z veljavnimi pogodbami, nacionalnim pravom in pravom EU ter mednarodnim pravom, zlasti Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS) in drugimi ustreznimi konvencijami in instrumenti.

Pomorska varnost se v svetovnem pomorstvu razume kot stanje izvrševanja mednarodnega in nacionalnega prava, v katerem se zagotavlja svoboda plovbe ter se varujejo državljani, infrastruktura, promet, okolje in morski viri.

Ta strategija zagotavlja politični in strateški okvir, da bi izzive na področju pomorske varnosti lahko obravnavali učinkovito in celostno prek uporabe vseh ustreznih instrumentov na mednarodni ravni, ravni EU in nacionalni ravni. Omogoča boljše medsektorsko sodelovanje znotraj civilnih in vojaških organov ter akterjev in med njimi. V skladu z veljavno zakonodajo, načelom subsidiarnosti ter odnosom med ponudnikom in prejemnikom podpore prispeva k popolnemu izkoristku možnosti za rast na področju pomorstva. Namenjena je tudi spodbujanju medsebojne podpore med državami članicami in omogočanju skupnega načrtovanja ravnanja v nepredvidljivih varnostnih razmerah, obvladovanja tveganja, preprečevanja sporov ter kriznega odzivanja in upravljanja.

Strategija zajema svetovno pomorstvo. Omrežje pomorskih poti med celinami je še posebej pomembno, kot tudi nekatera pomorska območja zaradi svojega strateškega pomena ali možnosti za krizne ali nestabilne razmere. EU bi si zato morala prizadevati za okrepitev svojih regionalnih odzivov na področju pomorske varnosti in jih podpirati. Načela in cilji iz te strategije bi morali biti vključeni v izvajanje obstoječih in prihodnjih regionalnih strategij EU, kot so tiste za Afriški rog in Gvinejski zaliv.

V tej strategiji je posebna pozornost namenjena vsakemu od evropskih morskih in podmorskih bazenov, torej Baltskemu morju, Črnemu morju, Sredozemlju, Severnemu morju, pa tudi vodam Arktike, Atlantskemu oceanu in najbolj oddaljenim območjem.

III. NAČELA IN CILJI

Strategija temelji na naslednjih vodilnih načelih:

a) ***medsektorski pristop:*** potrebno je boljše sodelovanje vseh partnerjev, od civilnih in vojaških organov ter akterjev (kazenski pregon, nadzor meje, carinski nadzor in nadzor ribištva, okoljski organi, pomorska uprava, raziskave in inovacije, mornarica ali druge pomorske sile, obalna straža, obveščevalne službe), pa tudi agencij EU, do zadevnih gospodarskih panog (ladijski promet, varovanje, komunikacija, podpora zmogljivosti), pri čemer se upošteva njihova notranja organizacija;

b) ***celovitost funkcij:*** strategija ne vpliva na zadevne pristojnosti Unije in njenih držav članic na področjih, zajetih v strategijo. Prav tako ne posega v pristojnosti, suverene pravice in jurisdikcijo držav članic nad pomorskimi conami v skladu z zadevnim mednarodnim pravom, tudi Konvencijo UNCLOS. Naloge, odgovornosti in interese držav članic je treba upoštevati v celoti, pri čemer je treba temeljiti na obstoječih politikah in instrumentih ter čim bolj izkoristiti obstoječe zmogljivosti na nacionalni in evropski ravni, ob tem pa preprečiti oblikovanje novih struktur in zakonodaje, dodatno upravno breme in zahteve po dodatnem financiranju;

c) ***spoštovanje pravil in načel:*** spoštovanje mednarodnega prava, človekovih pravic in demokracije ter dosledno spoštovanje Konvencije UNCLOS, veljavnih dvostranskih pogodb in vrednot, ki jih ta konvencija določa, so temelji te strategije in ključna načela dobrega gospodarjenja z morji, temelječega na pravilih. EU in njene države članice podpirajo reševanje pomorskih sporov, ki izhajajo iz razlage in uporabe Konvencije UNCLOS s strani pristojnih mednarodnih sodišč in tribunalov, določenih v navedeni konvenciji, ki imajo pomembno vlogo pri izvajanju pravne države na morju;

d) ***pomorska večstranskost:*** upoštevata se institucionalni okvir in avtonomija odločanja EU, vendar je bistveno sodelovanje z vsemi ustreznimi mednarodnimi partnerji in organizacijami, zlasti Združenimi narodi in Natom, ter usklajevanje z obstoječimi mednarodnimi in regionalnimi forumi na področju pomorstva.

Da bi pomorsko varnost obravnavali na bolj celosten, medsektorski, čezmejen, usklajen in stroškovno učinkovit način, je ta strategija namenjena:

(a) združevanju notranjih in zunanjih vidikov pomorske varnosti Unije in spodbujanju širokega pristopa pri obravnavanju izzivov pomorske varnosti in pomorskih interesov;

(b) spodbujanju dobrega gospodarjenja z morji, temelječega na pravilih, in sicer v vodah, ki so del držav članic, nad katerimi imajo države članice suverene pravice ali so pod njihovo pristojnostjo, ter na odprtem morju;

(c) vzpostavitvi boljšega in trajnejšega usklajevanja projektov in dejavnosti vseh zadevnih akterjev na evropski, regionalni in nacionalni ravni ter po potrebi čim bolj učinkoviti uporabi zadevnih makroregionalnih strategij EU;

(d) spodbujanju enakih konkurenčnih pogojev na mednarodni ravni ter konkurenčnosti držav članic;

(e) krepitvi potenciala morij za rast in delovna mesta, kot je določeno v strategiji EU za rast – Evropa 2020;

(f) prispevanju k varnosti na morju in zaščiti zunanjih morskih meja Unije;

(g) spodbujanju regionalne varnosti v vseh morskih bazenih na zunanjih mejah EU, in sicer na način, ki upošteva posebnosti posameznih regij;

(h) spodbujanju usklajevanja in razvijanja nadaljnjih sinergij z državami članicami in med njimi, tudi na regionalni ravni, ter sodelovanju z regionalnimi in mednarodnimi partnerji ter organizacijami;

(i) povečanju solidarnosti med državami članicami in spodbujanju medsebojne podpore pri obravnavanju izzivov pomorske varnosti;

(j) spodbujanju boljšega skupnega poznavanja razmer in izmenjave informacij, operativnih pojmov, načinov delovanja in izkušenj, pri čemer se upošteva ne le potreba po znanju, temveč tudi potreba po izmenjavi, in tako predvidevanju nevarnosti v skladu s celostnim pristopom;

(k) večji vlogi EU kot globalnega akterja in nosilca odgovornosti za varnost, pri čemer se upoštevajo njene odgovornosti za preprečevanje konfliktov, krizno odzivanje in krizno upravljanje na področjih interesa na morju in v zvezi z njim ter dosegata stabilnost in mir prek celostnega in dolgoročnega ukrepanja EU.

IV. INTERESI POMORSKE VARNOSTI

Strateški interesi pomorske varnosti EU in njenih držav članic so:

(a) varnost EU, njenih držav članic in njihovih državljanov;

(b) ohranjanje miru v skladu z listino Združenih narodov, mirna razrešitev pomorskih sporov v skladu z mednarodnim pravom, preprečevanje sporov in krepitev mednarodne varnosti, tudi prek sodelovanja EU z mednarodnimi partnerji, brez poseganja v nacionalne pristojnosti. S tem se spodbujata mednarodno pomorsko sodelovanje in pravna država kakor tudi olajšuje pomorska trgovina ter trajnostna rast in razvoj;

(c) zaščita pred tveganji in grožnjami pomorski varnosti, vključno z zaščito kritične pomorske infrastrukture, kot so posebna območja pristanišč in pristaniške infrastrukture, obrati na morju, dobava energije po morju, podvodni cevovodi in kabli na morskem dnu, ter spodbujanje znanstvenih raziskav in inovacijskih projektov;

(d) ohranjanje svobode plovbe, zaščita svetovne dobavne verige EU in pomorske trgovine, pravica do neškodljivega in tranzitnega prehoda ladij ter varovanje njihovih pomorščakov in potnikov;

(e) zaščita gospodarskih interesov, vključno z varovanjem energetskih virov na morju, trajnostnim izkoriščanjem naravnih in pomorskih virov v različnih pomorskih conah ter na odprtem morju, nadzor nad nezakonitim, neprijavljenim in zakonsko neurejenim ribolovom, varnost ribolovnih flot držav članic in razmejitev pomorskih con, kot je izključna ekonomska cona, ki pomeni možnost za rast in delovna mesta;

(f) spodbujanje in razvijanje skupnega in potrjenega poznavanja pomorskih razmer;

(g) učinkovito upravljanje zunanjih morskih meja Unije in morskih območij v interesu EU za preprečevanje in odzivanje na čezmejne nezakonite dejavnosti;

(h) varstvo okolja in odzivanje na posledice podnebnih sprememb na pomorskih in obalnih območjih ter ohranjanje in vzdržna uporaba biotske raznovrstnosti, da bi preprečili prihodnja varnostna tveganja.

V. TVEGANJA IN GROŽNJE ZA POMORSKO VARNOST

Grožnje za pomorsko varnost so raznovrstne, lahko ogrožajo evropske državljane in škodijo strateškim interesom EU in držav članic. Ugotovljeni so bili naslednja tveganja in grožnje:

(a) grožnje z uporabo sile ali uporaba sile zoper pravice in pristojnosti držav članic v njihovih pomorskih conah;

(b) grožnje varnosti evropskih državljanov in gospodarskim interesom na morju, ki jim sledijo dejanja zunanje agresije, tudi tista, povezana s pomorskimi spori, ogroženost suverenih pravic držav članic ali oboroženi spori;

(c) čezmejni in organizirani kriminal, vključno s pomorskim piratstvom in oboroženimi ropi na morju, trgovino z ljudmi in tihotapljenjem migrantov, organiziranimi kriminalnimi združbami, ki sodelujejo pri nezakonitih migracijah, trgovino z orožjem in mamili ter tihotapljenjem blaga;

(d) terorizem ter druga namerna nezakonita dejanja na morju in v pristaniščih zoper ladje, tovor, posadko in potnike, pristanišča in pristaniške objekte ter ključno pomorsko in energetsko infrastrukturo, vključno s kibernetskimi napadi;

(e) širjenje orožja za množično uničevanje, vključno s kemičnimi, biološkimi, radiološkimi in jedrskimi grožnjami;

(f) nevarnosti za svobodo plovbe, npr. prepoved dostopa na morje ali do ožin in oviranje plovnih poti;

(g) okoljska tveganja, vključno z netrajnostnim in nepooblaščenim izkoriščanjem naravnih in morskih virov, ogrožanje biotske raznovrstnosti, nezakonit, neprijavljen in zakonsko neurejen ribolov, okoljska degradacija zaradi nezakonitih izpustov ali izpustov zaradi nesreč ter kemično, biološko in jedrsko onesnaževanje, zlasti v morje odvrženo kemično strelivo in neeksplodirana eksplozivna sredstva;

(h) morebitni vpliv naravnih nesreč ali nesreč, ki jih povzroči človek, izrednih dogodkov in podnebnih sprememb na varnost sistema pomorskega prometa in zlasti pomorsko infrastrukturo;

(i) nezakonite in neurejene arheološke raziskave ter kraja arheoloških predmetov.

VI. OKREPITEV ODZIVA EU

Na podlagi omenjenih ciljev in načel ter ob upoštevanju obstoječih dosežkov je bilo opredeljenih pet glavnih področij izvajanja za okrepitev odziva EU.

1. Zunanje delovanje

Unija dejavno prispeva k večji varnosti na področju pomorstva s preprečevanjem nevarnosti in groženj na morju ter odzivanjem nanje in s stabilizacijo, in sicer prek svoje enkratne sposobnosti skladnega in doslednega prepletanja širokega nabora politik in instrumentov, vključno s skupno varnostno in obrambno politiko (SVOP). Unija poudarja, kako pomembno je, da prevzame več odgovornosti za globalno zagotavljanje varnosti na mednarodni ravni in zlasti v njeni soseščini, s čimer bo večja tudi njena lastna varnost in njena vloga globalnega strateškega akterja. Unija se tako lahko opira na najboljše prakse notranjih in zunanjih politik, povezanih z vidiki pomorske varnosti, da bi spodbudila boljše gospodarjenje z morji.

EU črpa svojo moč iz vrste instrumentov, ki so ji na voljo, vključno s političnim dialogom z mednarodnimi, regionalnimi in dvostranskimi partnerji, delovanjem v okviru večstranskih forumov, razvojnim sodelovanjem, človekovimi pravicami in pravosodjem, podporo za krepitev regionalnih pomorskih zmogljivosti ter civilnimi in vojaškimi ukrepi v okviru SVOP. Koncept operacij pomorske varnosti EU že zagotavlja možnosti, kako lahko pomorske sile prispevajo k odvračanju, preprečevanju in odzivanju na nezakonite dejavnosti. Sodelovanje Unije z mednarodnimi partnerji prispeva k spodbujanju gospodarjenja z morji, temelječega na pravilih.

Več dejavnikov, kot so nezakonite dejavnosti nedržavnih akterjev, čezmejni kriminal, mednarodni terorizem in piratstvo, izkorišča pomanjkljivosti razdrobljenih lokalnih, regionalnih in globalnih sistemov gospodarjenja z morji. Z uporabo vseh instrumentov EU v okviru celostnega pristopa se lahko EU učinkovito odziva na grožnje pomorski varnosti na morju in z njega, obravnava temeljne vzroke in vzpostavi dobro gospodarjenje. Odziv EU, ki bi bil prilagojen razmeram, bi lahko med drugim temeljil na političnih in gospodarskih dejavnostih EU ter razvojnem sodelovanju, skupaj z reformo varnostnega sektorja, krepitvijo regionalnih pomorskih zmogljivosti ter pomorskimi misijami in operacijami EU.

Evropski svet je decembra 2013 zahteval, da je treba pomorske vidike varnosti Unije upoštevati pri oceni spreminjanja globalnega varnostnega okolja in jih vključiti v prihodnje poročilo o izzivih in priložnostih Unije.

Države članice so organizirane na različne načine, kar zadeva zaščito nacionalnih strateških interesov in strateških interesov EU na področju pomorske varnosti ter zaščito pred nevarnostmi in grožnjami za pomorsko varnost. V nekaterih državah članicah so za nadzor in kazenski pregon pristojni civilni organi, kot je obalna straža, v drugih mornarica ali druge pomorske sile, v tretjih pa se pristojnosti delijo med civilno in vojaško upravo. Sodelovanje med vsemi udeleženimi akterji na morju ima pozitiven učinek tudi na druga področja politike.

Oborožene sile držav članic bi morale imeti strateško vlogo na morju in z njega in omogočati globalni domet, prilagodljivost in dostop, kar bi EU in njenim državam članicam omogočilo, da prispevajo k celotnemu naboru odgovornosti na morju. Njihova stalna prisotnost mora podpirati svobodo plovbe in prispevati k dobremu gospodarjenju z odvračanjem, preprečevanjem in odzivanjem na nezakonite in nedovoljene dejavnosti v okviru področja pomorstva na svetovni ravni. V tem smislu je ključni dejavnik spoštovanje ustreznega mednarodnega prava, vključno z načelom izključne pristojnosti države zastave na odprtem morju ter funkcionalno imuniteto osebja, ki izvaja uradne dolžnosti na morju.

Različni forumi v okviru civilnega sodelovanja o kazenskem pregonu, varnosti na mejah, carinskem nadzoru, ribištvu in okoljskih vprašanjih so konkretni primeri povezave med notranjo in zunanjo pomorsko varnostjo in imajo pomembno vlogo pri obravnavi groženj pomorski varnosti na globalni in regionalni ravni.

EU bi morala delovati samostojno in v sodelovanju z mednarodnimi partnerji. Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti razvoju partnerstev z mednarodnimi organizacijami. Sposobnost Unije, da sodeluje z ZN, Natom, regionalnimi partnerji, kot je Afriška unija ali ASEAN, pa tudi z večstranskimi platformami za civilno sodelovanje, neposredno vpliva na njeno zmožnost varovanja lastnih interesov in krepitve regionalne in mednarodne pomorske varnosti. Sodelovanje EU in Nata na področju pomorstva bi moralo v okviru kriznega upravljanja ostati dopolnilno in usklajevano v skladu z dogovorjenim okvirom partnerstva med tema organizacijama.

Namen je spodbujati uspešnejše gospodarjenje z morji, ki temelji na spoštovanju pravil, in učinkovito uporabiti razpoložljive instrumente EU. Da bi to dosegli, je treba ukrepe usmeriti v:

(a) prizadevanje za usklajen pristop pri vprašanjih pomorske varnosti v mednarodnih forumih, regionalnih organih in tretjih državah;

(b) večjo prepoznavnost EU na področju pomorstva na svetovni ravni;

(c) krepitev skladnosti vseh civilnih in vojaških instrumentov in politik EU ter boljše usklajevanje med službami EU, vključno z agencijami, in zadevnimi državami članicami, tako na morju kot na kopnem, pri čemer se za razpoložljive vire po potrebi uporabi pristop združevanja in souporabe, hkrati pa upoštevajo notranja organizacija držav članic ter politike in zakonodaja EU in držav članic;

(d) intenzivnejšo pripravo na prihodnje nepredvidene varnostne razmere na morju in vključitev pomorske varnosti na dnevni red skupne zunanje in varnostne politike (SZVP) v tesnem sodelovanju z vsemi ustreznimi akterji EU in v skladu s celostnim pristopom EU;

(e) izvajanje dejavnosti krepitve zmogljivosti na področju pomorske varnosti s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami, da bi povečali njihove zmogljivosti na področju 1) gospodarjenja z morji in pravne države, vključno s kazenskim pravosodjem ter pomorskim kazenskim pregonom, 2) varnosti pristanišč in pomorskega prometa v skladu z mednarodno sprejetimi standardi, 3) zmogljivosti za upravljanje lastnih meja in 4) boja proti nezakonitemu, neprijavljenemu in zakonsko neurejenemu ribolovu. Pri tem bi bilo treba v celoti upoštevati veljavne mednarodne in nacionalne predpise za nadzor izvoza ter tovrstne predpise EU;

(f) spodbujanje mehanizmov za reševanje sporov v skladu z UNCLOS, vključno z Mednarodnim sodiščem za pomorsko mednarodno pravo, pri političnih dialogih EU s tretjimi državami in regionalnimi organizacijami.

2. Pomorska osveščenost, nadzor in izmenjava informacij

Dostop do pravočasnih in točnih informacij ter obveščevalnih podatkov je ključnega pomena, da se vzpostavi skupna slika pomorske osveščenosti, kar pomeni boljše delovanje in učinkovitejšo porabo omejenih virov. Ključna naloga je vključitev različnih podatkovnih virov na področje pomorstva na podlagi veljavnega nacionalnega in mednarodnega prava, kar bo izboljšalo razumevanje dogajanja na morju. Več ko je zbranih in vključenih informacij, bolj celovita in stroškovno učinkovita je ustvarjena slika o pomorstvu in bolj dragocena za operativne končne uporabnike.

Cilj je zagotoviti, da se informacije o pomorskem nadzoru, ki jih zbira določen civilni ali vojaški organ, pristojen za pomorstvo, in se štejejo za potrebne pri operativnih dejavnostih drugih organov, lahko izmenjujejo in uporabljajo na več načinov ter jih tako ni treba večkrat zbirati in obdelovati. Končni cilj je ustvariti skupno potrjeno sliko pomorske osveščenosti in prispevati k bolj usklajeni uporabi razpoložljivih vesoljskih sistemov in tehnologij za daljinsko zaznavanje ter aplikacij in storitev, ki izhajajo iz teh tehnologij. Da bi dosegli ta cilj, je treba ukrepe usmeriti v:

(a) nadaljnje izboljšanje medsektorskega sodelovanja in interoperabilnosti na nacionalni ravni in ravni EU, kar zadeva integrirani pomorski nadzor v okviru zadevnih organov in pristojnosti držav članic in EU;

(b) krepitev čezmejnega sodelovanja in izmenjave informacij, da bi zagotovili še boljši nadzor pomorskega prostora EU in njenih pomorskih meja;

(c) dosleden pristop k podpori pomorskemu nadzoru v EU in na področju pomorstva na svetovni ravni ter načrtovanju in izvajanju misij in operacij v okviru SVOP;

(d) razvoj skupnega okolja za izmenjavo informacij (CISE).

3. Razvijanje zmogljivosti

Na področju zmogljivosti sta povečana podpora razvoju tehnologij z dvojno rabo ter sodelovanje pri standardizaciji in potrjevanju ključna elementa za zagotavljanje evropske pomorske zmogljivosti, ki povečujeta civilno-vojaško interoperabilnost in konkurenčnost industrije, ob upoštevanju dejstva, da so vojaške zmogljivosti v lasti držav članic in te z njimi tudi upravljajo.

Cilj je razviti potrebne trajnostne, interoperabilne in stroškovno učinkovite zmogljivosti, in sicer z dodatnim sodelovanjem javnih in zasebnih akterjev, vključno s socialnimi partnerji, ter upoštevanjem dosedanjih dosežkov. V zvezi s tem je treba ukrepe usmeriti v:

(a) spodbujanje pobud in projektov za združevanje in souporabo zmogljivosti ter usposabljanj in izobraževanj, ki jih izvajajo države članice, tudi prek Evropske obrambne agencije (EDA) ter drugih zadevnih civilnih in vojaških akterjev, hkrati pa bi si bilo treba še naprej prizadevati za dobro usklajevanje in vzajemno krepitev z Natom, da se zagotovi dopolnjevanje in poveča skladnost;

(b) opredelitev področij in tehnologij zmogljivosti, ki bi lahko bili deležni dodatnih naložb, pri čemer bi izboljšali usklajevanje za večjo interoperabilnost, standardizacijo in potrjevanje;

(c) razvoj zmogljivosti z dvojno rabo in večnamenskih zmogljivosti ter preučitev možnosti za njihovo boljšo uporabo;

(d) kar najučinkovitejšo uporabo informacij, zmogljivosti in sistemov, s katerimi upravljajo civilni in vojaški organi, vse do večnamenskih in mednarodnih misij, ter ustvarjanje sinergij med temi informacijami, zmogljivostmi in sistemi;

(e) spodbujanje večje izmenjave najboljših praks, analiz tveganja in informacij o grožnjah, pa tudi usposabljanj in izobraževanj, med vsemi zadevnimi civilnimi in vojaškimi forumi, kot so evropski forum služb obalne straže in forum načelnikov evropskih mornaric, ob upoštevanju pomorskih operativnih načrtov, ki veljajo med državami članicami, in regionalnih sporazumov v EU.

4. Obvladovanje tveganja, varovanje ključne pomorske infrastrukture in krizno odzivanje

Glavni cilji ostajajo izboljšanje zmogljivosti za preprečevanje sporov in krizno odzivanje, preprečevanje sporov in incidentov, zmanjševanje tveganj ter zaščita okoljskega stanja morij EU, varnost zunanjih meja Unije in njene kritične pomorske infrastrukture. Ti cilji so odvisni od visoke stopnje priprave, predvidevanja in odzivnosti. Sklop medsebojno povezanih ukrepov se že izvaja, vendar lahko EU in njene države članice izboljšajo svojo odzivnost in odpornost.

EU in njene države članice imajo znatne zmogljivosti za pomoč pri nesrečah in krizno odzivanje. V primeru pomorskih kriz, kot so naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, bodo EU in njene države članice uporabile vse zadevne instrumente in zmogljivosti na svetovni ravni.

Netrajnostno izkoriščanje morskih in/ali podvodnih virov stopnjuje pritisk na morske ekosisteme in lahko povzroči varnostna tveganja. Ta vidik bi bilo treba upoštevati pri obvladovanju pomorskih tveganj in modri rasti, ki temelji na okolju prijaznem upravljanju morskih ekosistemov.

Pri ukrepanju za uresničitev navedenih ciljev bi se bilo treba osredotočiti na:

(a) dosego skupne analize tveganja, da bi razvili skupno obvladovanje tveganja za pomorsko varnost ter, kjer je ustrezno, dopolnili veljavne mednarodne zahteve in zahteve EU glede analiz tveganja za pomorsko varnost;

(b) izboljšanje medsektorskega in čezmejnega sodelovanja pri odzivanju na krizne razmere na morju in načrtovanju ravnanja v nepredvidljivih varnostnih razmerah na morju v zvezi z opredeljenimi varnostnimi grožnjami, pri čemer se upošteva tudi sklep Sveta o ureditvi za izvajanje solidarnostne klavzule;

(c) oceno odpornosti infrastrukture za pomorski promet na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek, vključno s podnebnimi spremembami, ter sprejetje ustreznih prilagoditvenih ukrepov in izmenjavo najboljših praks, da se ublažijo s tem povezana tveganja;

(d) spodbujanje vzajemnega razumevanja za izboljšanje interoperabilnosti med akterji na področju pomorske varnosti.

5. Raziskave in inovacije, izobraževanje in usposabljanje na področju pomorske varnosti

Inovativne tehnologije in procesi prispevajo k izboljšanju učinkovitosti, trajnosti in uspešnosti delovanja. Raziskave na področju pomorske varnosti bi imele koristi od jasne predstave o medsektorskih potrebah in zmogljivostih z dvojno rabo.

Raziskave in inovacije na področju razvoja znanja ter izobraževanje in usposabljanje prispevajo k uresničevanju ciljev te strategije. Rezultate raziskovalnih programov EU bi bilo treba bolje izkoristiti pri oblikovanju politik in za doseganje tržnega uvajanja ter pri tem izkoristiti tudi sinergije s programi držav članic in instrumenti financiranja EU, kot so evropski strukturni in investicijski skladi, pa tudi podpreti strategijo Modra rast.

Cilj je prek usklajenih in izboljšanih raziskav ter razvoja znanja spodbujati raziskave in razvoj inovativnih tehnologij, ki prispevajo k boljši učinkovitosti in uspešnosti operacij in izmenjavi informacij. Da bi dosegli ta cilj, je treba ukrepe usmeriti v:

(a) združitev razpoložljivih možnosti za usposabljanje na področju pomorske varnosti v okviru skupnih modulov pomorskega usposabljanja;

(b) oblikovanje civilno-vojaškega načrta za raziskave na področju pomorske varnosti, vključno z razvojem zmogljivosti z dvojno rabo in večnamenskih zmogljivosti;

(c) vzpostavitev novih mrež za razvoj znanja in usposobljenosti za civilne in vojaške izobraževalne ustanove, centre in akademije ter nadaljnji razvoj obstoječih tovrstnih mrež;

(d) ustvarjanje svetovne mreže partnerjev na področju raziskav in razvoja;

(e) dejavno povezovanje z dejavnostmi EDA na področju pomorske varnosti, medtem ko se raziskovalne in inovacijske dejavnosti, na primer v okviru pobude Obzorje 2020, osredotočajo na uporabo v civilne namene;

(f) spodbujanje javno-zasebnih partnerstev;

(g) spodbujanje izvedbe skupnih vaj med različnimi agencijami.

VII. NADALJNJI UKREPI

To strategijo so skupaj oblikovali Svet, države članice, Komisija in visoka predstavnica. To je bil učinkovit pristop, ki bi ga bilo treba uporabiti tudi v prihodnje, v njega pa vključiti vse zadevne deležnike in akterje tako na ravni EU kot na nacionalni ravni.

To strategijo bi bilo treba redno pregledovati v okviru Skupine prijateljev predsedstva, ki lahko po potrebi zaprosi za prispevke drugih zadevnih delovnih teles Sveta, da se oceni napredek in omogoči revizija strategije.

Strategijo bi bilo treba do konca leta 2014 dopolniti s tekočim akcijskim načrtom z različnimi delovnimi področji, v katerem bi bili določeni celoviti in usklajeni medsektorski ukrepi, da se pomorska varnost vključi v politike EU. Akcijski načrt bi moral zajemati tudi oceno napredka. Visoki predstavnik in Komisija bi morala na podlagi prispevkov držav članic zagotavljati redna poročila.

Javnost bo tako na ravni EU kot nacionalni ravni seznanjena z namenom strategije in akcijskega načrta.